

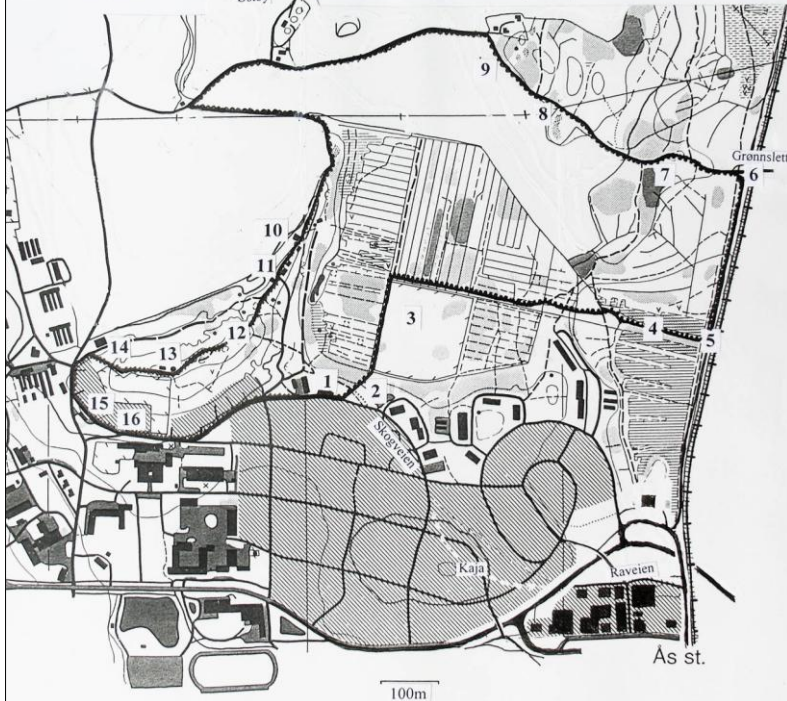
Fotos fra Turhåndboka (1973):

Turveien ved Ostby

- Ostby

Hustuft - «ulvegravene»

Frydenhaug-Åsmåsan

Ås Historielags rusletur nr. 44. 13. mai 1997

1. FRYDENHAUG BARNEHAGE

Skogveien her er en del av den gamle kirkeveien Ås - Kroer, avløst av Sentralveien-Drobakveien 1880. Raveien og Gamleveien er andre biter i den urgamle veilinj.

2. MYRAKOLLEN

Hulvei på skrå ned fra Skogveien, med kurs mot barnehagen, og trolig videre over til Ås kirke. Studentblokker fra 1975, med parkeringsplass i ovarennet til Myrakollen: lokal hoppbakke på 50- og 60-tallet

3. MYRABEITET

Tidligere forsøksfelt, grofta og oppdyrka ca 1930. Nå delvis gjengrodd hestehage.

4. ÅSMÅSAN

Spor etter torvstikking. Her også rester etter ei torvløe, samt et jernbeslag. NLH fyrte med torv fra starten i 1859 til ut i 1950-åra. Tidligere åpen myr omgitt av granskog. Orrfuglleiker. Fisketjern til innpå 1800-tallet. Hva blir det her om 20 år: Nærnatur eller næringsutvikling?

5. JERNBANEN

Nytt dobbeltspor med anleggsvei fra 1994. Her planlegges ny riksvei 152. Gamlesporet fra 1879 ble lagt på flåter av ospetommer. Fare for at flåtene nå blir tørrlagt, og begynner å råtne.

6. GANGBRUA ved Grønnslett.

Turveien følger den gamle kirkeveien Ås-Kråkstad. Tilv. på andre sida lå restene etter jernbanens pukkverk, i drift 1874-81. I siste anleggsperiode (1993) ble kulturminnet dekket av jordfylling og beplantet med trær.

KLOKKESAGNET

Den urgamle veien krysset måsan på et smalt sted, der måsan nesten knipes i to av en liten morenerygg. Var det her svenske soldater mista ei kirkeklokke under invasjonen i 1567?

De hadde stjålet den ene av Ås kirkes to kirkeklokker, men mista den i et myrhol ved «jordebrua». Etter dette ringer den gjenværende klokka: *Makan min ligger i Åsmåsan.*

7. HULVEIER

Der turveien svinger like innafra skogbrynet, fortsetter ei lita vifte av hulveier rett fram og ned mot myra.

8. «ULVEGRAVENE»

I kanten av et nybrottsfelt fra 1973 ligger fortsatt rester av to firkanta oppmurte rom, det ene gjenfylt. Sies å være ulvegraver. Siste ulveplagen i Ås var i 1840-åra. «Ulvegravene» her kan også være hustufter med kjellerrop. Steingard til den største hustufta, og spor av åkerteiger i tidligere skogbunn ned mot myra. Kan skrive seg fra ødegården Hellerud.

9. ØSTBY

Vakkert utsyn mot Østbygårdene, Nordbyenga og Ås kirke. Et landskap med mange fornminner. Gravhauger i alle lundene på jordene. Vi følger den gamle bygdeveien (kirkevei Ås-Krtåkstad) til staurløa ved «Amager», og derfra den tidligere Østbybekken til Åsmåsans utløp ved Frydenhaug.

10. SPEIDERHUSET

Stua har opprinnelig stått på toppen av et jorde, omtrent midt i «kvartalet» mellom Skogveien, Høgskoleveien og Kajaveien. Her lå nemlig husmannsplassen Kaja ved den gamle bygdeveien (som Raveien og øvre del av Skogveien er deler av. Veien og plassen ble vel dyrka opp, og stua flytta i 1886.

11. FRYDENHAUG

Husmannsplass fra ca 1800. Navnet antyder 1700-tallets lyststeder, der de kondisjonerte frydet seg og not vakker utsikt. Den gamle stua sies å være flytta hit fra plassen Steinbråtan, som lå der Studentsamfunnet (1934) og Aud Max (1968) står idag.

12. RAMLAPINNEN

Navnet Ramlapinenn er knytta til den tidligere danseplassen, som nå speiderne bruker. Her sto fram til ca år 1900 en sirkelrund steinsetting med 10 m i diameter. En av steinene ligger på plass, men velta. Flere steiner ligger nede i et tidligere grustak. 4 gravhauger bortover langs moreneryggen. Offisielt navn er ÅS VARDE (121 m hoh).

13. VANNTÅRNET

Spor av hulvei opp fra venstre. Trolig en fortsettelse av hulveien nede ved Myrakollen. En gammel urvei/kirkevei?

14. LUSITANIA.

Arbeiderbrakke oppkalt etter en luksudampner som ble senket under 1. verdenskrig. Navnet henspiller på de lusite omstreiferne som holdt til i brakka. Lusitania og Mauretania var oldtidens navn på h.h.vis Portugal+Estremadura og Nordafrika (Maurernes rike)

15. POTETKJELLEREN

Vi står i en bit av den gamle Skogveien, kirkeveien Ås-Kroer. Her lå tidligere plassen Grinda. Flott utsyn mot vest, over høgskoleparken, med Tårnbygningens eksotiske tårn svevende over tretoppene. Kirketårnet over «Stoltenbergs allé» mot nord.

ÅS KIRKE

Mariakirken fra ca 1180 revet 1866. Nåværende kirke fra 1867. Prestegården ble etter brann rundt 1680 gjenoppført hundre meter sør for daværende kirke, på vestsida av kongeveien. Stoltenberg planta en lang askealle i 1770-åra. Er det de samme trærne som står idag? Asketrærne rundt kirka er fra rundt 1867, og åringene i en hovedgrein høyt oppe i et av de eldste alletrærne går tilbake til 1875. Da NLH ble oppretta, ble den forfalne hovedbygningen i prestegården brukt som arbeiderbolig. Til den brant i 1867.

16. KOMMANDANTEN

Arbeiderbolig oppført 1867 for forsikringssummen etter at hovedbygningen på den tidligere prestegården brant ned.